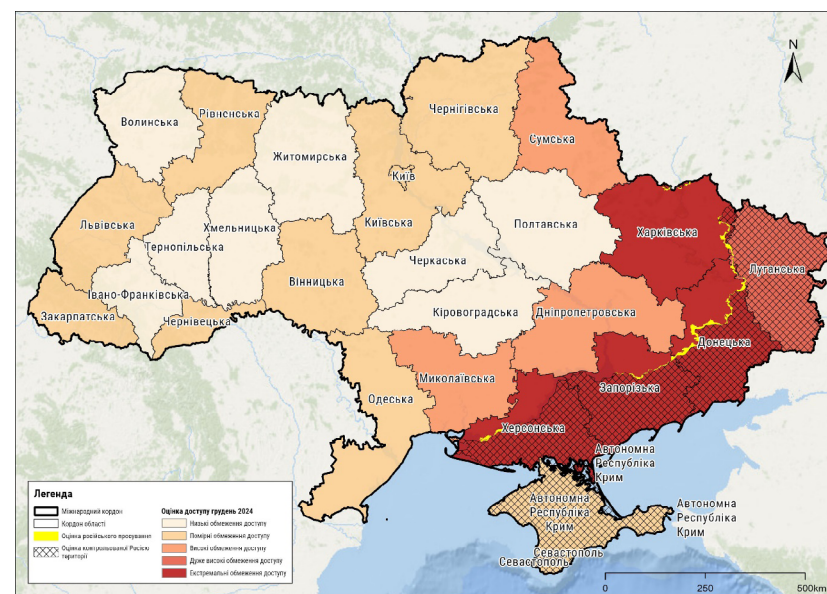

ОСНОВНІ ПОДІЇ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД З 1 ЖОВТНЯ ПО 31 ГРУДНЯ 2024 РОКУ

- У четвертому кварталі (Q4) російська армія здійснила чотири ракетні та безпілотні атаки на енергетичну інфраструктуру України, передусім по об'єктах електропостачання, теплових електростанціях, котельнях, що опалюють будинки цивільного населення, та газовій інфраструктурі. Атаки призвели до періодичних втрат електроенергії та виялових відключень, що порушило доступ житлових будинків і підприємств до електроенергії, опалення та водопостачання. Атаки зачепили майже всі області, але планові відключення електроенергії відбувалися рідше, ніж очікувалося, хоча в середньому все ж тривали вісім годин на день (Громадське 25.12.2024 р.; ТКІ 13.12.2024 р.; УВКПЛ 26.12.2024 р.; BBC 17.11.2024 р.; Слово і Діло 17.11.2024; Суспільне 22.11.2024 р. та 04.12.2024 р.).
- Кількість повідомлень про пошкодження цивільної інфраструктури значно зросла по всій країні, особливо в Харківській, Херсонській та Сумській областях. В Одеській області кількість таких пошкоджень зросла майже вдесятеро, у Київській та Миколаївській областях – втричі, а в Запорізькій області – вдвічі (дані ACAPS станом на 15.01.2025 р.)
- Збільшення кількості обстрілів цивільної інфраструктури призвело до перебоїв з електро-, водо- та теплопостачанням, особливо в Донецькій, Харківській та Сумській областях (УНІАН 08.01.2025 р.; Суспільне 18.12.2024 р. та 07.11.2024 р.; УНН 11.11.2024 р.; РБК-Україна 07.11.2024 р.).
- З огляду на підвищену небезпеку, гуманітарні організації мали обмежений гуманітарний доступ або взагалі не мали його в деяких районах Донецької та Харківської областей. У першій з них повідомлялося про труднощі з доставкою допомоги в Бахмутському та Покровському районах. У Харківській області доставка допомоги та пересування дорогами ускладнилися в Богодухівському, Чугуївському, Ізюмському та Куп'янському районах (КІІ 24.01.2024 р.; Кореспондент 06.11.2024 р.; Главком 27.11.2024 р.; Слово і Діло 06.11.2024 р.; Бахмут 04.12.2024 р.; Українська правда 30.10.2024 р.; Слово і Діло 06.11.2024 р.; Aqlity 04.12.2024 р.).
- Порівняно з 3-м кварталом (19 подій), у 4-му кварталі було дещо менше (13) публічних повідомлень про напади на гуманітарні організації та об'єкти, які призвели до поранень гуманітарних працівників і цивільних осіб та унеможливили проведення гуманітарних операцій у Донецькій, Харківській, Херсонській та Миколаївській областях (дані ACAPS станом на 15.01.2025 р.)

- У жовтні-грудні через швидке просування лінії фронту в Покровську та околицях було оголошено про обов'язкову евакуацію 211 дітей з батьками чи іншими законними представниками з 28 населених пунктів Волноваського та Покровського районів (Слово і Діло 17.12.2024 р.; Суспільне 04.12.2024 р.).
- Новий Закон про мобілізацію, прийнятий у травні 2024 року, продовжує впливати на гуманітарні операції та надання комунальних послуг (як-от водопостачання, газопостачання, громадський транспорт) цивільному населенню, мобілізуючи фахівців, зайнятих у логістиці, охороні здоров'я, громадському транспорті, будівництві та комунальному господарстві (КІІ 23.01.2025 р.; КІІ 28.01.2025 р. а; КІІ 27.01.2025 р.; Телеграф 27.12.2024 р.; Forbes 21.11.2024 р.; Фокус 28.11.2024 р.; Інтерфакс 04.10.2024 р.).

Карта 1. Обмеженість гуманітарного доступу на обласному рівні станом на 31 грудня 2024 року

*Карти, що показують ступінь обмеженості доступу на районному рівні, наведені далі в цьому звіті.

Джерело: ACAPS з використанням даних ISW (станом на 31.12.2024 р.)

ЗМІСТ

Про цей звіт	2
Тенденції доступу в областях і районах, що стикаються з найбільшими обмеженнями.....	3
Донецька область	4
Харківська область.....	6
Херсонська область.....	9
Луганська область	10
Сумська область	11
Запорізька область.....	13
Основні події, пов'язані з доступом, на національному рівні.....	14
Напади на гуманітарні організації та об'єкти.....	14
Атаки на цивільну інфраструктуру.....	15
Обмеження цивільного населення на окупованих Росією територіях	16
Призов і новий Закон про мобілізацію.....	16
Методологія.....	17
Зміни в оцінці обмеженості доступу на районному рівні	17
Обмеження	17

ПРО ЦЕЙ ЗВІТ

Мета

Цей звіт порівнює проблеми з доступом в областях і районах України, щоб надати інформацію гуманітарним організаціям і допомогти їм у прийнятті рішень. Він є частиною щоквартального аналізу обмежень доступу, який проводить ACAPS, а останній звіт був опублікований 28 жовтня 2024 року.

Методологія

Цей аналіз спирається на зміни в моделі обмеженості доступу в період з 1 жовтня по 31 грудня 2024 року. ACAPS розробив ці оновлення, використовуючи дані, отримані від вторинних джерел, а також п'яти інтерв'ю з ключовими інформаторами, проведених у січні 2024 року з міжнародними та регіональними гуманітарними організаціями.

Останній розділ цього звіту містить короткий опис методології. Повний опис методології, набір даних про події доступу та API моделі обмеженості доступу доступні на веб-сайті Українського ACAPS.

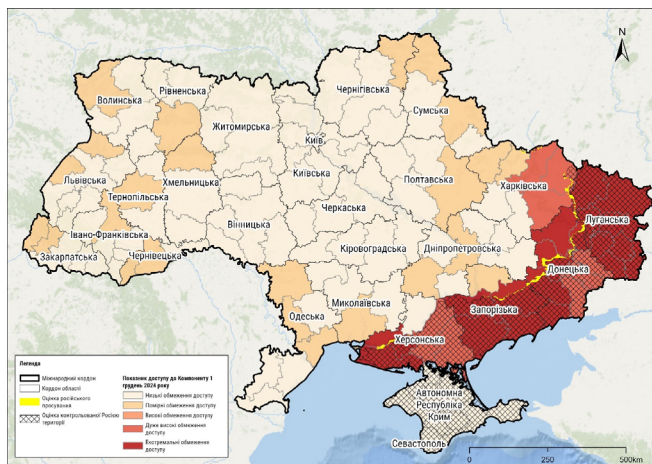
Цей звіт містить результати оцінювання та картування обмежень доступу на районному рівні. Оцінки базуються на застосуванні субнаціональної моделі доступу ACAPS до даних про події доступу на районному рівні з незначними змінами.

Обмеження

Цей аналіз спирається переважно на загальнодоступні дані, які навряд чи можуть бути вичерпними через динамічність ситуації. Оцінки обмеженості доступу на районному рівні можуть бути нижчими, ніж очікувалося, на окупованих Росією територіях через вкрай обмежене реагування, меншу кількість повідомлень про випадки та нижчу інтенсивність конфлікту.

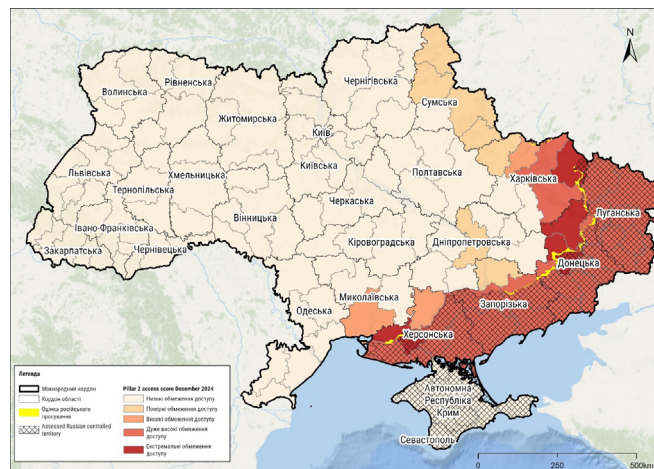
ТЕНДЕНЦІЇ ДОСТУПУ В ОБЛАСТЯХ І РАЙОНАХ, ЩО СТИКАЮТЬСЯ З НАЙБІЛЬШИМИ ОБМЕЖЕННЯМИ

Карта 2. Серйозність обмежень доступу людей до послуг та допомоги станом на 31 грудня 2024 року

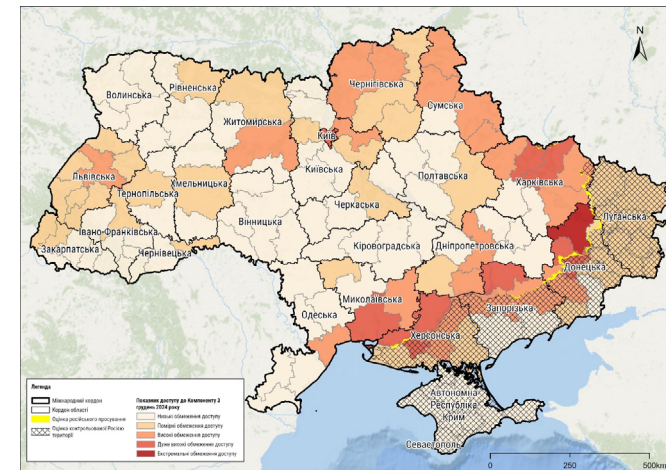
Джерело: ACAPS з використанням даних ISW (станом на 31.12.2024 р.)

Карта 3. Серйозність обмежень доступу для гуманітарних організацій станом на 31 грудня 2024 року

Джерело: ACAPS з використанням даних ISW (станом на 31.12.2024 р.)

Карта 4. Серйозність фізичних та безпекових обмежень по всій Україні станом на 31 грудня 2024 року

Джерело: ACAPS з використанням даних ISW (станом на 31.12.2024 р.)

Донецька область

Карта 5. Обмеженість доступу на районному рівні в Донецькій області станом на 31 грудня

Джерело: ACAPS з використанням даних ISW (станом на 31.12.2024 р.)

Таблиця 1. Обмеженість доступу на районному рівні в Донецькій області станом на 31 грудня 2024 року

РАЙОН	ДОСТУП ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ, ДО ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ	ДОСТУП ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДО ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ*	ФІЗИЧНІ, ЕКОЛОГІЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ ОБМЕЖЕННЯ	ОЦІНКА ДОСТУПУ
Бахмутський	5,0	3,3	1,8	3,4
Донецький	3,5	3,9	1,3	2,9
Горлівський	3,5	3,3	1,7	2,8
Кальміуський	3,5	3,3	1,0	2,6
Краматорський	5,0	5,0	4,0	4,7
Маріупольський	5,0	3,3	1,9	3,4
Покровський	5,0	5,0	3,2	4,4
Волноваський	5,0	3,3	2,3	3,6

*Відсутність фізичного реагування на окупованих Росією територіях, де повідомляється про меншу кількість випадків, могла призвести до нижчих, ніж очікувалося, оцінок.

- **Тенденція щодо оцінки обмеженості доступу з 3-го кварталу 2024 року:** погіршення в усіх районах, найбільше – у Бахмутському, Маріупольському та Волноваському
- **Райони з найбільшою кількістю подій:** Бахмутський, Краматорський та Покровський райони
- **Найпоширеніша подія, пов'язана з доступом:** фізичне перешкоджання використанню послуг або допомоги

Просування лінії фронту призвело до припинення надання основних послуг, збільшення кількості нападів на гуманітарні організації та погіршення гуманітарного доступу, особливо в Бахмутському, Краматорському та Покровському районах. Ці райони постраждали від великої кількості збройних зіткнень, а також зазнали найбільшої кількості обстрілів з повітря, безпілотників та артилерії серед усіх районів Донецької області (ACLED станом на 15.01.2024 р.).

У жовтні-грудні 2024 року російські військові просуваюлися набагато швидше, ніж за весь 2023 рік, забезпечивши собі значні територіальні здобутки в Україні, які на кінець грудня 2024 року становили приблизно 1 700 км², причому більшість

захоплених територій — у Донецькій області (France 24 31.12.2024 р.; Reuters 26.11.2024 р.). Захоплення прискорилося в жовтні (610 км2), (610 км2), досягло піку в листопаді (725 км2), і дещо знизилося в грудні (465 км2) (France 24 31.12.2024 р.). Протягом 4-го кварталу російська армія захопила Вугледар і наблизилася до передмість Часового Яру та Торецька (Бахмутський район), Курахового (Краматорський район), та Покровська (Покровський район) (Суспільне 31.12.2024 р. та 29.11.2024 р.; 24 Канал 04.12.2024 р.; Українська правда 12.11.2024 р.).

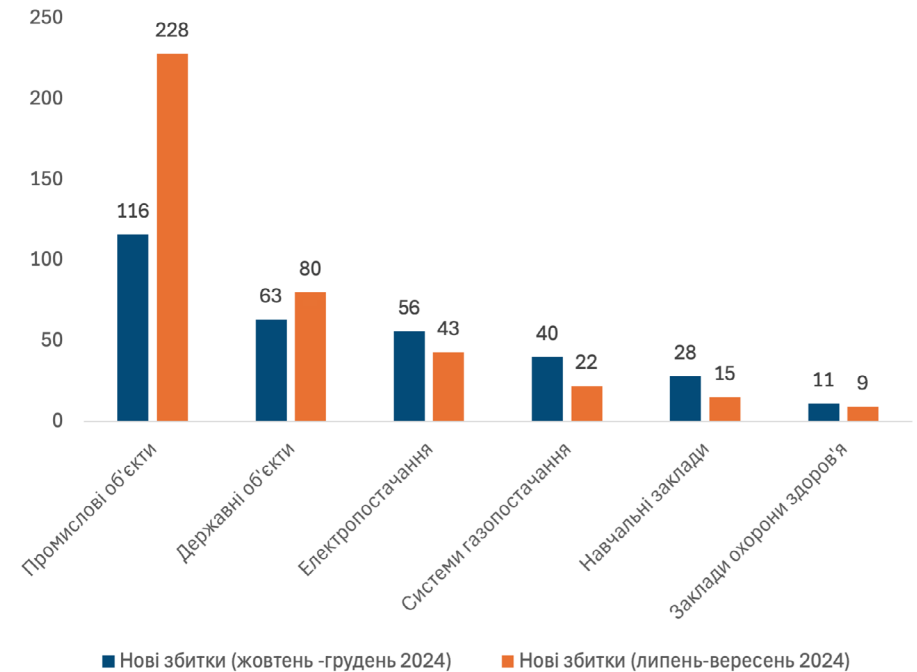
Обмеження доступу: у 4-му кварталі доступ до прифронтових територій був обмежений і вимагав попереднього дозволу обласної військової адміністрації. Зокрема, на відміну від 3-го кварталу, було практично неможливо доставляти гуманітарну допомогу цивільному населенню в Часів Яр, Курахове і Торецьк через швидке просування лінії фронту та постійну присутність у цьому районі безпілотників, а також повітряних і ракетних обстрілів (КІІ 28.01.2025 р. а; Суспільне 18.12.2024 р.; Кореспондент 06.11.2024 р.; Главком 27.11.2024 р.; Слово і Діло 06.11.2024 р.; Бахмут 04.12.2024 р.). До кінця грудня в Кураховому залишалося близько 300 цивільних осіб, у Торецьку — близько 200, у Часовому Ярі — близько 180 (УНІАН 08.01.2025 р.; Суспільне 18.12.2024 р.).

Припинення надання основних послуг: Російські повітряні, ракетні та артилерійські обстріли призвели до призупинення надання медичних, поштових та фінансових послуг у кількох населених пунктах Донецької області. Один з ключових інформаторів повідомив, що закриття більше вплинуло на медичні заклади через пошкодження, спричинені погіршенням ситуації з безпекою. Деякі медичні відділення та їхній персонал були переведені в інші регіони. Наприклад, кілька відділень діалізу були переведені до Кіровоградської області. Члени громади також були змушені їздити до Харківської або Дніпропетровської області для отримання пренатальних або подібних медичних послуг (КІІ 28.01.2025 р. а).

З 1 жовтня пологове відділення обласної багатoproфільної лікарні інтенсивного лікування припинило роботу в місті Костянтинівка, в результаті чого на підконтрольній уряду території області залишилося лише одне пологове відділення (КІІ 28.01.2025 р. а; Суспільне 03.10.2024 р.). 25 жовтня у Покровському районі на невизначений термін довелося призупинити роботу кількох поштових відділень (УНН 25.10.2024 р.). У грудні обласна влада вирішила призупинити газопостачання в деяких населених пунктах поблизу лінії фронту, як-от Покровськ (Укрінформ 04.12.2024 р.).

Доступ до води: доступ до питної води погіршився через часті російські обстріли, які пошкодили системи водопостачання по всій області, особливо в таких населених пунктах, як Дружківка, Костянтинівка, Краматорськ, Слов'янськ та сусідні населені пункти, де проживає близько 260 000 осіб (УНН 11.11.2024 р.; Факти 12.11.2024 р.; Суспільне 08.10.2024 р.).

Рис. 1. Основні пошкодження за типами інфраструктури в Донецькій області, 4-й кв. порівняно з 3-м кв. 2024 р.

Джерело: дані ACAPS станом на 15.01.2025 р.

Нещодавнє руйнування російською армією двох об'єктів комунального підприємства «Води Донбасу» призвело до нестачі води на півночі Донецької області. У жовтні місцева влада оголосила про плани буріння свердловин у вищезгаданих населених пунктах, включаючи Добропілля, щоб допомогти подолати проблему нестачі води, хоча і без надання детальної інформації про терміни (Суспільне 08.10.2024 р.).

Тривала комендантська година: у жовтні 20-годинна комендантська година (з 15:00 до 11:00) була продовжена в населених пунктах Костянтинівської та Іллінівської громад у зв'язку зі швидким наближенням лінії фронту. Протягом цього місяця магазини та інші громадські заклади не працювали, що ще більше обмежувало доступ людей до основних послуг (Суспільне 02.10.2024 р.). Комендантська година вже діяла в інших населених пунктах цих громад з 3-го кварталу (LB 10.08.2024 р.).

Високий рівень пошкоджень цивільної інфраструктури: загальна кількість нових повідомлень про пошкодження цивільної інфраструктури дещо зменшилася у 4-му кварталі порівняно з 3-м (366 порівняно з 424). Попри загальне зменшення, критичні об'єкти інфраструктури, як-от газопостачання, заклади освіти та охорони здоров'я, зазнали більших пошкоджень у 4-му кварталі порівняно з 3-м. Найбільше випадків сталося в Краматорському та Покровському районах (246 та 80 відповідно), переважно на державних, комерційних та енергетичних об'єктах (дані ACAPS станом на 15.01.2024 р.)

Обов'язкова евакуація: у відповідь на швидке просування лінії фронту евакуаційні потяги вивозили мешканців Донецької області до Павлограда Дніпропетровської області (Донецька обласна державна адміністрація 02.11.2024 р.). У поодиноких випадках цивільне населення евакуювали з прифронтових міст, як-от Часів Яр, Курахове, Мирноград і Торецьк (NV 27.11.2024 р.). Один ключовий інформатор згадав про особливу проблему евакуації людей похилого віку та маломобільних груп населення з прифронтових районів через відсутність належних інфраструктурних об'єктів для задоволення їхніх потреб (KII 28.01.2025 р. а).

У свою чергу, у листопаді-грудні обласна влада прийняла рішення про обов'язкову евакуацію неповнолітніх, які мають хоча б одного опікуна, з 44 населених пунктів Волноваського та Покровського районів (Главком 14.11.2024 р.; Слово і діло 17.12.2024 р.; Суспільне 04.12.2024 р.). У деяких з цих населених пунктів (наприклад, Курахове) багато жителів відмовилися від евакуації попри брак їжі, води та медичної допомоги (NV 27.11.2024 р.; Comments.ua 28.11.2024 р.). Один ключовий інформатор відмовився від евакуації, оскільки він не хотів залишати свою худобу та домашніх тварин, яких, на його думку, було проблематично перевезти (KII 28.01.2025 р. а).

Харківська область

Карта 6. Обмеженість доступу на районному рівні в Харківській області станом на 31 грудня

Джерело: ACAPS з використанням даних ISW (станом на 31.12.2024 р.)

Таблиця 2. Обмеженість доступу на районному рівні в Харківській області станом на 31 грудня

РАЙОН	ДОСТУП ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ, ДО ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ	ДОСТУП ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДО ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ*	ФІЗИЧНІ, ЕКОЛОГІЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ ОБМЕЖЕННЯ	ОЦІНКА ДОСТУПУ
Богодухівський	1,5	1,7	2,7	2,0
Чугуївський	3,5	3,9	3,3	3,6
Ізюмський	4,0	3,3	2,5	3,3
Харківський	2,0	3,0	3,8	2,9
Берестинський	0	0,5	0,9	0,5
Куп'янський	3,5	4,4	2,9	3,6
Лозівський	0	0	1	0,3

*Відсутність фізичного реагування на окупованих Росією територіях, де повідомляється про меншу кількість випадків, могла призвести до нижчих, ніж очікувалося, оцінок.

- **Тенденція оцінки обмеженості доступу з 3-го кварталу 2024 року:** погіршення в Богодухівському, Ізюмському та Харківському районах
- **Райони з найбільшою кількістю подій:** Богодухівський, Харківський та Куп'янський райони
- **Найпоширеніша подія, пов'язана з доступом:** фізичне перешкоджання використанню послуг або допомоги

Посилення російського наступу, що включало комбіновані атаки з використанням авіації, безпілотників та артилерії в безпосередній близькості до населених пунктів Борова, Куп'янськ та Вовчанськ, погіршило безпекову ситуацію. Як наслідок, у Богодухівському, Чугуївському та Куп'янському районах погіршилися умови пересування та доставки допомоги до деяких населених пунктів (КІІ 24.01.2025 р.; Суспільне 14.11.2024 р.).

Загалом на п'ять населених пунктів на півночі (Глибоке, Козача Лопань, Липці, Станиця та Вовчанськ) та п'ять на сході (Глушківка, Голубівка, Куп'янськ, Лозова та Загризове) припадає майже третина збройних сутичок, про які повідомлялося в області (ACLED станом на 15.01.2025 р.).

У жовтні-грудні російська армія продовжувала спроби просунутися в напрямку міста Вовчанськ та прилеглих населених пунктів Чугуївського району з півночі та в напрямку міста Куп'янськ (Куп'янський район) і селища Борова (Ізюмський район) зі сходу (Слово і Діло 19.12.2024 р.; Рубрика 04.12.2024 р.; 24 Канал 09.12.2024 р.). Хоча російська армія не змогла просунутися на півночі, активізувавши атаки в районі Вовчанська, Стариці (Чугуївський район) та Глибокого (Харківський район), їй вдалося захопити нові території в околицях міста Куп'янськ на сході Харківської області (Censor.net 15.12.2024 р.; ISW 31.12.2024 р.; Reuters 14.11.2024 р.). У листопаді-грудні російські війська продовжували активні наземні бойові дії, наступаючи в районі Голубівки та Глушківки з обох боків Куп'янська, що, як видається, мало на меті оточення та захоплення міста (РБК-Україна 01.11.2024 р.). 14 листопада невеликий російський штурмовий групі вдалося досягти околиць Куп'янська, але вона була нейтралізована українською армією (Reuters 14.11.2024 р.).

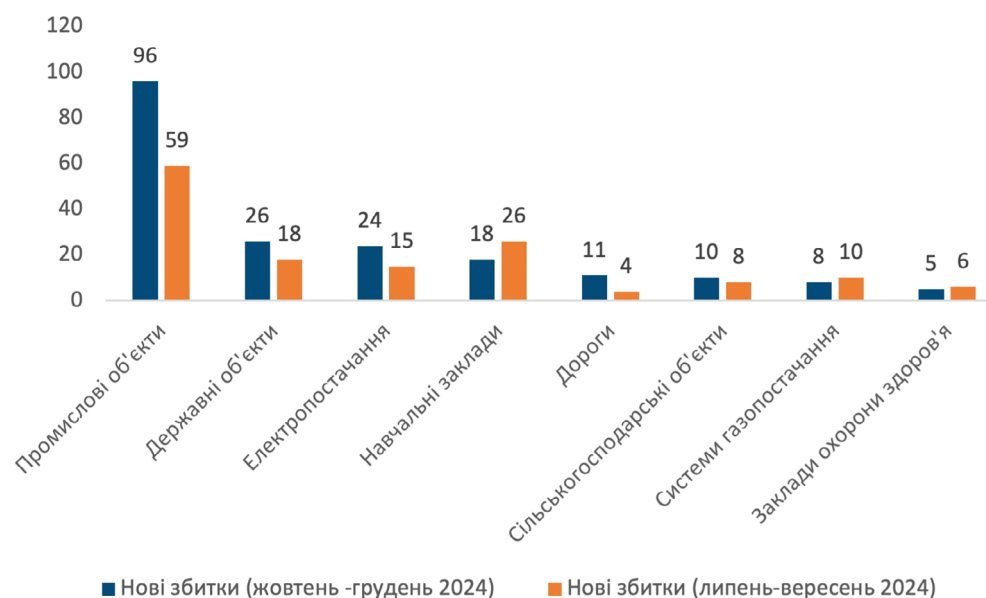
Водночас, з кінця листопада 2024 року росіяни активізували свої зусилля в Ізюмському районі, просуваючись у напрямку Борової із Загризового та Лозової (Лозівський район), щоб повністю перерізати українську військову логістику між містами Куп'янськ та Борова. Це також дозволило б їм просунутися до міста Ізюм, іншого стратегічного вузла українських військових. У грудні російська армія перебувала приблизно за 14 км від Борової (Еспресо 04.12.2024 р.). 15 грудня російським військам вдалося захопити частину Дворічної Дворічанського району та просунутися в селищі Лозова в напрямку Борової (ISW 15.12.2024 р.).

Обмеження гуманітарного доступу: гуманітарний доступ погіршився в кількох громадах області через інтенсивні артилерійські обстріли та авіаційні бомбардування, які супроводжували просування лінії фронту. Якщо у Вовчанській громаді Чугуївського району організації не могли дістатися до населених пунктів, розташованих близько до лінії фронту та кордону, то в Золочівській громаді Богодухівського району доступ до населених пунктів у 5-10-кілометровій зоні від кордону був можливий, але лише за спеціальним дозволом. У свою чергу, з грудня погіршення безпекової ситуації суттєво обмежило доступ усіх гуманітарних організацій до Куп'янської та Курилівської громад Куп'янського району. У Дворічанській та Кіндрашівській громадах Куп'янського району гуманітарні організації не мали доступу до деяких населених пунктів через постійні обстріли та ризик потрапляння під удар безпілотників (КІІ 24.01.2025 р.).

У Борівській громаді Ізюмського району через структурні пошкодження та багнюку на дорогах, що ведуть до сіл Нижнє Солоне, Нижня Журавка та Підлиман, вони стали прохідними лише для мікроавтобусів або ж зовсім непрохідними. Доступ до сіл Підлиман і Маліївка також був обмежений через наближення лінії фронту, яка наприкінці грудня була лише за 25 км до цих населених пунктів, що на 10 км ближче, ніж у жовтні (Aqlity 04.12.2024 р.).

Пошкодження цивільної інфраструктури: кількість нових повідомлень про пошкодження цивільної інфраструктури зросла в 4-му кварталі порівняно з 3-м кварталом (236 порівняно з 191). Найбільше постраждали Богодухівський, Харківський та Куп'янський райони (52, 18 та 140 випадків пошкоджень відповідно) (дані ACAPS станом на 15.01.2025 р.). Вплив кількох російських повітряних і ракетних атак на критично важливі об'єкти енергетичної інфраструктури призвів до кількох знеструмлень у Харкові та сусідніх населених пунктах цих районів, а також до регулярних відключень електроенергії в області, що тривають по кілька годин щодня, залежно від населеного пункту (Energy-UA станом на 29.01.2025 р.; ддані ACAPS станом на 15.01.2025 р.) Укрінформ 13.12.2024 р.; РБК-Україна 14.11.2024 р.; Суспільне 28.11.2024 р.).

Рис. 2. Основні пошкодження за типами інфраструктури в Харківській області, 4-й кв. порівняно з 3-м кв. 2024 р.

Джерело: дані ACAPS станом на 15.01.2024 р.

Доступ до медичного обслуговування: з погіршенням безпекової ситуації медичні заклади та аптеки в селищах Борова та Новоплатонівка стали менш оснащеними (KII 24.01.2025 р.; Aqlity 21.11.2024 р.). У Пісках-Радківських не було фельдшерів та рецептів на ліки, ймовірно, через припинення роботи мобільної аптеки в селищі (Aqlity 21.11.2024 р.).

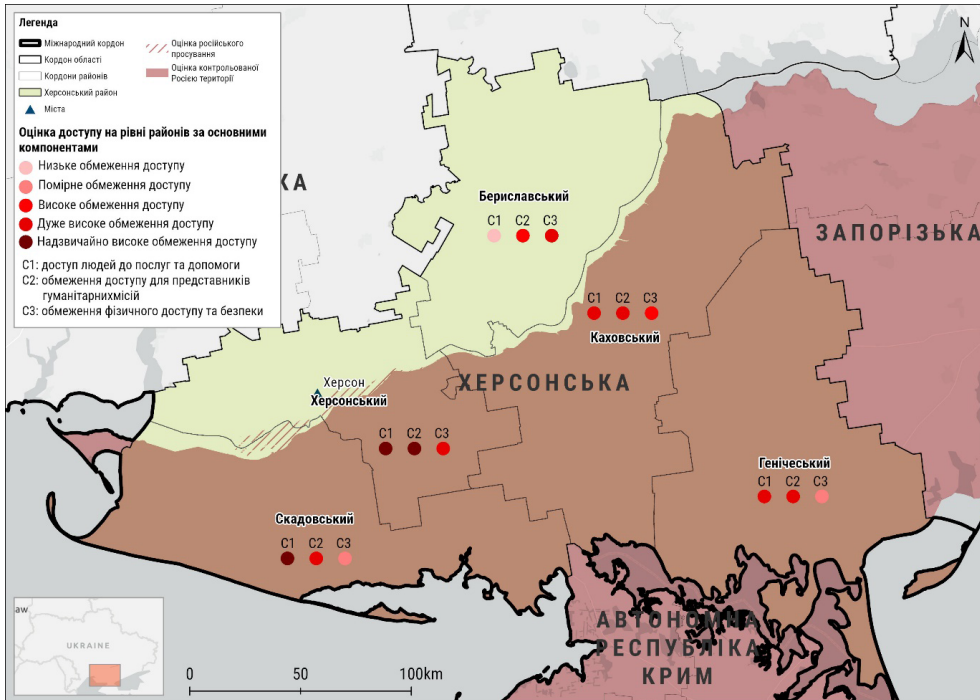
Затримки опалювального сезону: унаслідок активних бойових дій та пошкодження інфраструктури населені пункти у восьми громадах — Дворічанській, Кіндрашівській, Куп'янській, Курилівській, Петропавлівській, Вільхуватській (Куп'янський район), Вовчанській (Чугувський район) та Липецькій (Харківський район) — не змогли вчасно розпочати опалювальний сезон (Суспільне 07.11.2024 р.). Станом на кінець грудня, після масштабних обстрілів, теплопостачання в Харкові та Харківській області все ще відновлювалося, 85 000 споживачів у місті та 27 000 в області залишалися без тепла (УНН 28.12.2024 р. та 25.12.2024 р.; Главком 25.12.2024 р.; РБК 29.12.2024 р.).

Обов'язкова евакуація: у жовтні-грудні Рада оборони Харківської області розпорядилася провести кілька хвиль обов'язкової евакуації дорослих і неповнолітніх, які мали принаймні одного опікуна, з Борівської, Куп'янської та Вовчанської громад (Харківська ОДА 20.11.2024 р.; Реінформ 02.12.2024 р.; ІнфоСіті 16.10.2024 р.) Приблизно 9 000 осіб підлягали евакуації з населених пунктів Куп'янської громади з огляду на зниження темпів евакуації, спричинене російськими обстрілами прилеглої переправи через річку Оскіл (Еспресо 23.10.2024 р.).

11 листопада місцева влада оголосила про обов'язкову евакуацію дорослого населення з десяти населених пунктів Борівської громади. До початку грудня 2 000 цивільних осіб все ще очікували на евакуацію (Думка 03.12.2024 р.; Еспресо 11.11.2024 р.).

Херсонська область

Карта 7. Обмеженість доступу на районному рівні в Херсонській області станом на 31 грудня

Джерело: ACAPS з використанням даних ISW (станом на 31.12.2024 р.)

- **Тенденція оцінки обмеженості доступу з 3-го кварталу 2024 року:** погіршення в Генічеському та Скадовському районах
- **Райони з найбільшою кількістю подій:** Бериславський та Херсонський райони
- **Найпоширеніші події, пов'язані з доступом:** нерозірвані боєприпаси; фізичне перешкоджання використанню послуг або допомоги

Таблиця 3. Обмеженість доступу на районному рівні в Херсонській області станом на 31 грудня

РАЙОН	ДОСТУП ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ, ДО ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ	ДОСТУП ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДО ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ*	ФІЗИЧНІ, ЕКОЛОГІЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ ОБМЕЖЕННЯ	ОЦІНКА ДОСТУПУ
Бериславський	0	2,5	3,3	1,9
Генічеський	3,5	3,3	1,4	2,8
Каховський	3,5	3,3	2,6	3,2
Херсонський	5	5	3,9	4,6
Скадовський	5	3,3	1,8	3,2

*Відсутність фізичного реагування на окупованих Росією територіях, де повідомляється про меншу кількість випадків, могла призвести до нижчих, ніж очікувалося, оцінок.

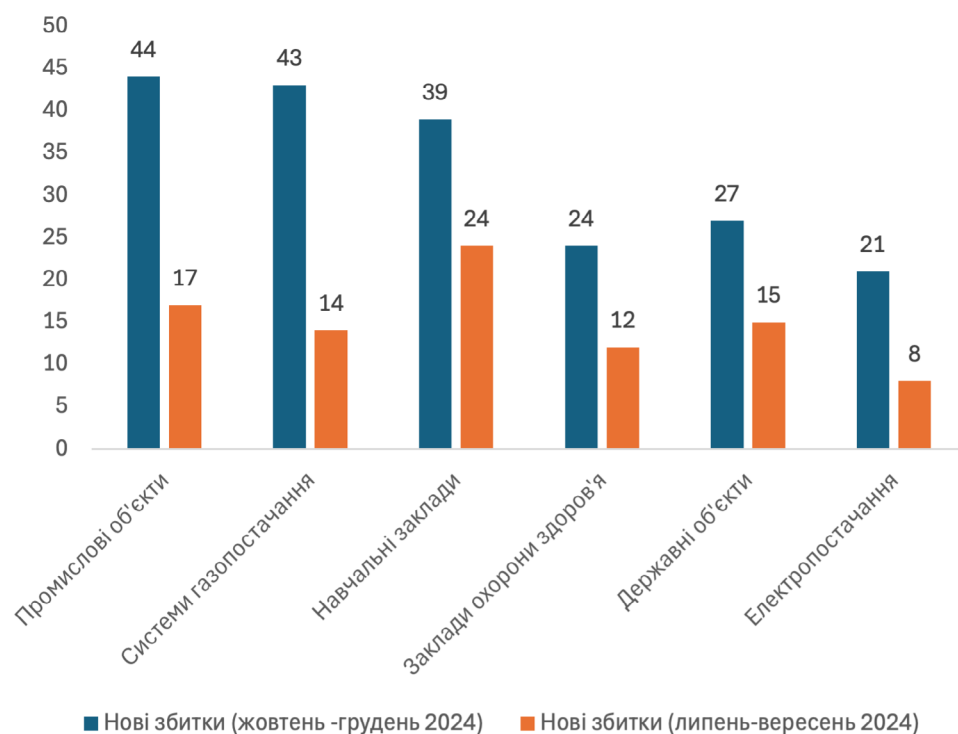
Порівняно з 3-м кварталом (690 випадків), у 4-му кварталі на 44 % (995) зросла кількість російських обстрілів у 20-кілометровій зоні на правому березі Дніпра та в м. Херсон, що призвело до пошкодження цивільної інфраструктури та чотирьох жертв серед гуманітарних працівників (ACLED станом на 16.01.2025 р.; Радіо Свобода 30.11.2024 р.; Укрінформ 02.12.2024 р.; BBC 31.10.2024 р.). Зокрема, Херсонська громада зазнала значного збільшення кількості випадків з використанням авіації, безпілотників та артилерії у 4-му кварталі порівняно з 3-м (365 порівняно з 317), при цьому на неї припадає майже третина таких випадків у 4-му кварталі в області (ACLED станом на 16.01.2025 р.).

Обмеження доступу: одна з опитаних МНУО повідомила, що у відповідь на інтенсивні артилерійські обстріли, ракетні та безпілотні атаки місцева влада заборонила гуманітарним організаціям в'їзд до міста Херсон у грудні. У світлі погіршення безпекової ситуації опитана організація також була змушена скасувати 12 гуманітарних місій по всій області (КІІ 28.01.2025 р. б).

Пошкодження цивільної інфраструктури: кількість зафіксованих пошкоджень цивільної інфраструктури в 4-му кварталі значно зросла порівняно з 3-м кварталом, причому найбільше постраждали об'єкти промисловості, енергетики, охорони здоров'я та освіти (дані ACAPS станом на 15.01.2024 р.). Більшість випадків припадає на Херсонський район (107), що призводить до частих відключень електроенергії в Херсоні та сусідніх населених пунктах (РБК-Україна 30.11.2024 р. та 28.11.2024 р.; Слово і Діло 28.11.2024 р.). У грудні через атаки російських безпілотників на громадський транспорт

було призупинено сполучення з Херсона до Антонівки, Кіндійки та Східного у Дніпровському районі, а також скорочено ще кілька маршрутів (Суспільне 02.12.2024 р.). У кількох випадках російські обстріли також призводили до призупинення роботи громадського електротранспорту в області (Суспільне 15.10.2024 р.).

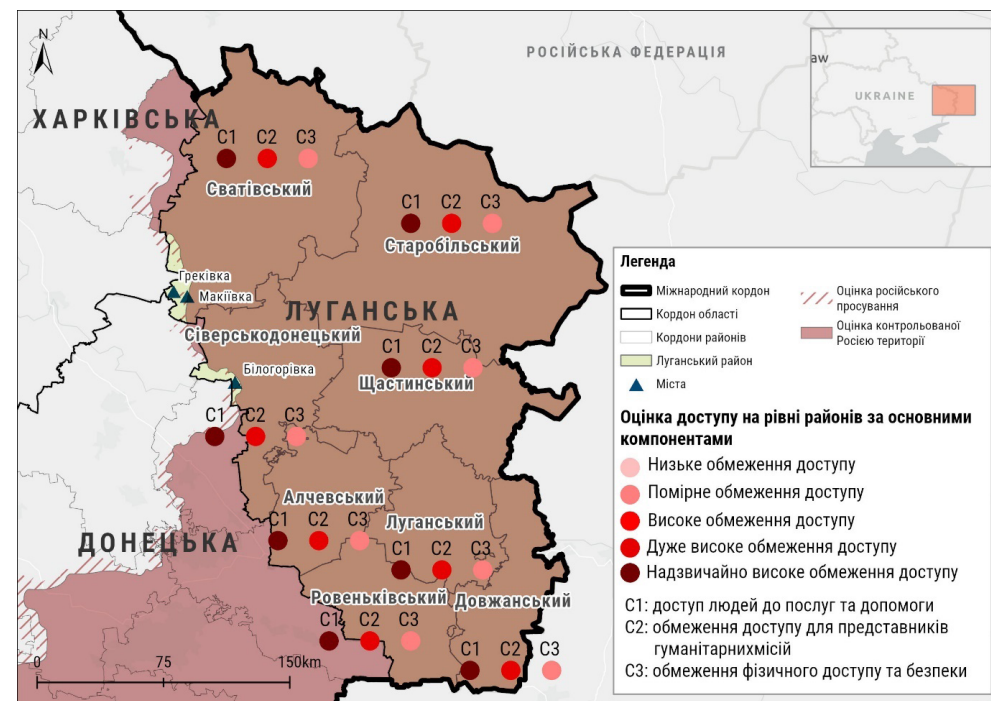
Рис. 3. Основні пошкодження за типами інфраструктури в Херсонській області, 4-й кв. порівняно з 3-м кв. 2024 р.

Джерело: дані ACAPS станом на 15.01.2024 р.

Луганська область

Карта 8. Обмеженість доступу на районному рівні в Луганській області станом на 31 грудня

Джерело: ACAPS з використанням даних ISW (станом на 31.12.2024 р.)

- **Тенденція оцінки обмеженості доступу з 3-го кварталу 2024 року:** незначне зниження в більшості районів
- **Райони з найбільшою кількістю подій:** Ровеньківський район
- **Найпоширеніша подія, пов'язана з доступом:** обмежений доступ до гуманітарної допомоги та послуг

Таблиця 4. Обмеженість доступу на районному рівні в Луганській області станом на 31 грудня

РАЙОН	ДОСТУП ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ, ДО ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ	ДОСТУП ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДО ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ*	ФІЗИЧНІ, ЕКОЛОГІЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ ОБМЕЖЕННЯ	ОЦІНКА ДОСТУПУ
Алчевський	5	3,3	1,1	3,2
Довжанський	5	3,3	1,1	3,2
Луганський	5	3,3	1,1	3,2
Ровеньківський	5	3,3	1,1	3,2
Щастинський	5	3,3	1,1	3,2
Сіверськодонецький	5	3,3	1,6	3,3
Старобільський	5	3,3	1,1	3,2
Сватівський	5	3,3	1,9	3,4

*Відсутність фізичного реагування на окупованих Росією територіях, де повідомляється про меншу кількість випадків, призвела до нижчих, ніж очікувалося, оцінок.

Більша частина Луганської області залишається окупованою, а встановлена Росією влада забороняє мешканцям деяких населених пунктів користуватися Інтернетом та обмежує повідомлення про випадки, що впливають на гуманітарний доступ (Українська правда 29.12.2024 р.; Телеграф 30.11.2024 р.). З жовтня російські війська зосередилися на проведенні наземних атак із застосуванням піхотних підрозділів для захоплення Білогорівки в Сіверськодонецькому районі, єдиного міста в області, що залишилося під контролем України, оскільки його захоплення може відкрити шлях до наземного наступу на Сіверськ, а потім на Слов'янськ у Донецькій області та Ізюм у Харківській області (ГлавРед 11.10.2024 р.; Факти 15.11.2024 р.; АрміяInform 07.11.2024 р.).

У 4-му кварталі майже половина всіх збройних зіткнень в області відбулася навколо сіл Греківка та Макіївка Красноріченської громади (130 з 285), розташованої на кордоні з Харківською областю, де російська армія просувається до Лозового (близько 30 км), щоб перерізати українську логістику вздовж річки Оскіл (ACLED станом на 16.01.2025 р.).

Затримка опалювального сезону: за даними української влади, з жовтня-листопада російська влада на невизначений час затримала подачу тепла до житлових будинків на окупованих Росією територіях Луганської області (Укрінформ 28.11.2024 р.; Громадське 27.10.2024 р.).

Сумська область

Карта 9. Обмеженість доступу на районному рівні в Сумській області станом на 31 грудня

Джерело: ACAPS з використанням даних ISW (станом на 31.12.2024 р.)

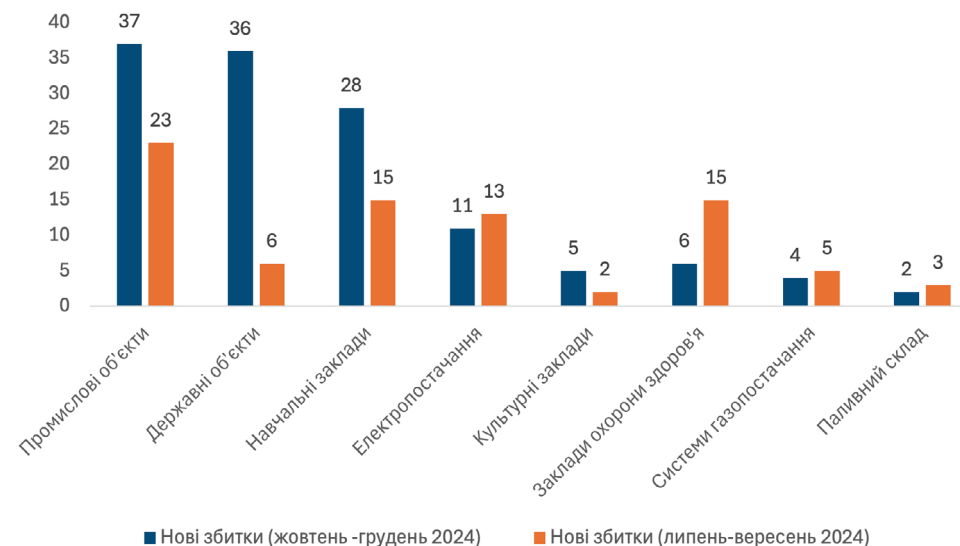
Таблиця 5. Обмеженість доступу на районному рівні в Сумській області станом на 31 грудня

РАЙОН	ДОСТУП ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ, ДО ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ	ДОСТУП ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДО ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ	ФІЗИЧНІ, ЕКОЛОГІЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ ОБМЕЖЕННЯ	ОЦІНКА ДОСТУПУ
Конотопський	0	1,3	2,4	1,3
Охтирський	0	1,3	2,5	1,3
Роменський	0	0	1,0	0,3
Шосткинський	1,5	1,9	2,2	1,9
Сумський	1,5	1,9	2,9	2,1

- **Тенденція оцінки обмеженості доступу з 3-го кварталу 2024 року:** загалом, незначне покращення в усіх районах
- **Райони з найбільшою кількістю подій:** Конотопський, Шосткинський та Сумський райони
- **Найпоширеніша подія, пов'язана з доступом:** фізичне перешкоджання використанню послуг або допомоги

У 4-му кварталі, після серпневого вторгнення українських військ у Курську область Росії, кількість російських обстрілів у Сумській області зменшилася на 31 % порівняно з 3-м кварталом. Водночас, попри незначне зменшення (на 11 %) загальної кількості атак авіації та безпілотників в області, російська армія завдала ударів по об'єктах енергосистеми, водопостачання та інфраструктури мобільного зв'язку в Охтирському, Шосткинському та Сумському районах, що призвело до додаткової обов'язкової евакуації населення (Главком 03.12.2024 р.; Interfax 04.12.2024 р.; Суспільне 05.12.2024 р.). Зокрема, на Білопільську та Хотінську громади Сумського району, Есманьську громаду Шосткинського району та Великописарівську громаду Охтирського району припадає більше половини всіх артилерійських обстрілів, повітряних та безпілотних атак у 4-му кварталі (ACLEД станом на 15.01.2025 р.). Одна з опитаних національних неурядових організацій (НУО) зазначила, що в 4-му кварталі продовжувалися атаки FPV-дронів на гуманітарні організації, причому траплялися випадки, коли безпілотники атакували автомобілі, що рухалися сільськими дорогами, навіть ті, на яких були помітні логотипи гуманітарних організацій. Ті, хто виконує евакуаційні місії, можуть під'їжджати до лінії зіткнення лише на відстань до 20 км, зважаючи на такі ризики для безпеки (КІІ 27.01.2025 р.).

Рис. 4. Основні пошкодження за типами інфраструктури в Сумській області, 4-й кв. порівняно з 3-м кв. 2024 р.

Джерело: дані ACAPS станом на 15.01.2025 р.

Примусова евакуація: у 4-му кварталі через постійні обстріли та повітряні атаки обласна військова адміністрація оголосила про додаткову примусову евакуацію близько 500 неповнолітніх, які мають щонайменше одного опікуна, зі 101 населеного пункту Сумського та Конотопського районів (Суспільне 09.10.2024 р. та 21.11.2024 р.). Деякі мешканці не хотіли залишати свої домівки, щоб зібрати врожай та запаси продовольства. Також були випадки часткового повернення мешканців до Мезенівки, Славгорода та Великої Писарівки в області (Суспільне 01.12.2024 р.).

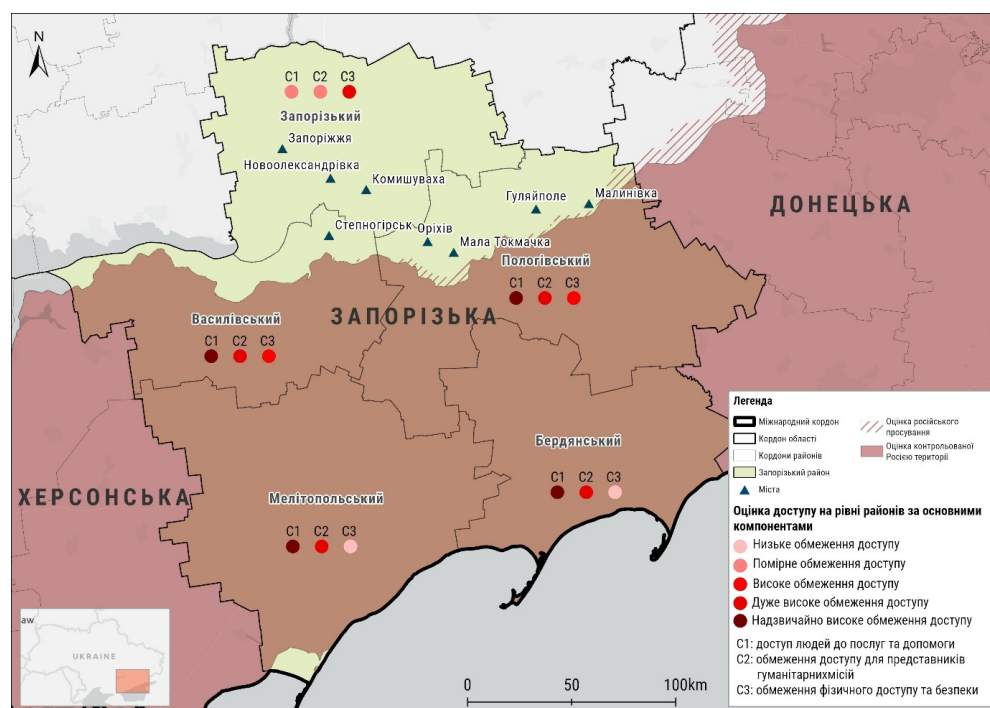
Зростання пошкоджень цивільної інфраструктури: у жовтні-грудні російські війська посилювали артилерійські обстріли, а також повітряні та ракетні атаки, збільшивши кількість випадків пошкодження цивільної інфраструктури порівняно з попереднім кварталом (148 порівняно зі 104). Найбільше постраждали Шосткинський та Сумський райони — 54 та 60 випадків відповідно (дані ACAPS станом на 15.01.2024 р.).

Пошкодження критично важливої енергетичної інфраструктури продовжувалися в 4-му кварталі, що призводило до регулярних відключень електроенергії в області. Після кількох російських повітряних і ракетних атак на критично важливу енергетичну інфраструктуру Суми та сусідні населені пункти пережили кілька знеструмлень, які часто тривали до 12 годин у жовтні-грудні (Главком 02.11.2024 р.; ЕПравда 04.11.2024 р.; РБК-Україна 07.11.2024 р.; Суспільне 17.11.2024 р.).

Атаки безпілотників, ракет та артилерійські обстріли населених пунктів (наприклад, Шостки та Сум) по всій області також призвели до порушення теплопостачання приблизно для 300 000 людей (РБК-Україна 12.11.2024 р.; СумиСьогодні 30.10.2024 р.).

Запорізька область

Карта 10. Обмеженість доступу на районному рівні в Запорізькій області станом на 31 грудня

Джерело: ACAPS з використанням даних ISW (станом на 31.12.2024 р.)

- **Тенденція оцінки обмеженості доступу з 3-го кварталу 2024 року:** погіршення в Бердянському, Пологівському та Запорізькому районах
- **Райони з найбільшою кількістю подій:** Бердянський, Василівський та Запорізький
- **Найпоширеніші події, пов'язані з доступом:** фізичне перешкоджання використанню послуг або допомоги; загальні перешкоди для пересування до району та всередині нього

Таблиця 6. Обмеженість доступу на районному рівні в Запорізькій області станом на 31 грудня

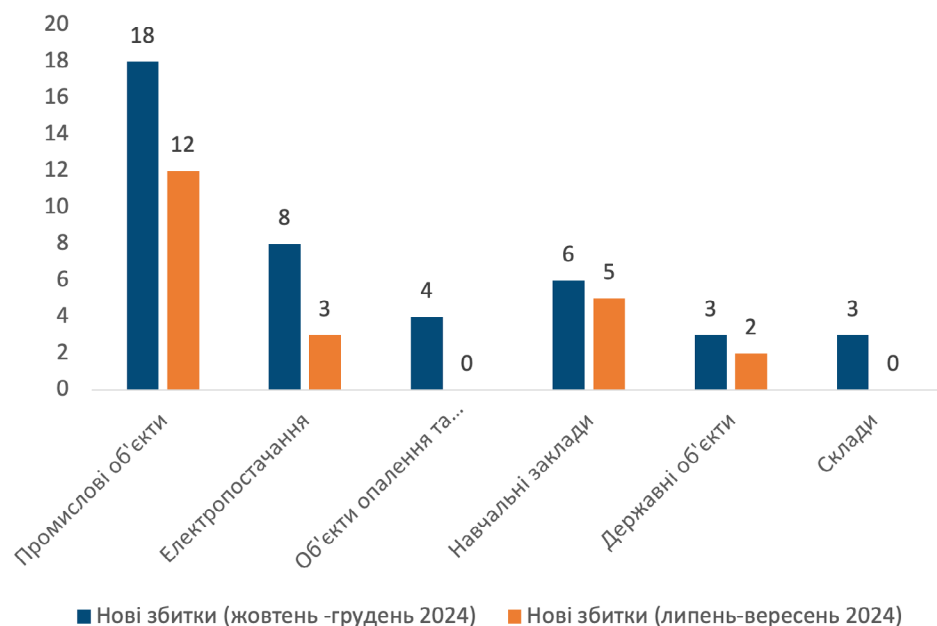
РАЙОН	ДОСТУП ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ, ДО ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ	ДОСТУП ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДО ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ	ФІЗИЧНІ, ЕКОЛОГІЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ ОБМЕЖЕННЯ	ОЦІНКА ДОСТУПУ
Бердянський	5,0	3,3	0,9	3,1
Мелітопольський	5,0	3,3	0,7	3,0
Пологівський	5,0	3,9	2,3	3,7
Василівський	5,0	3,3	2,2	3,5
Запорізький	2,0	1,4	3,6	2,3

У 4-му кварталі, в той час як лінія фронту не змінювалася, значно збільшилася кількість випадків, пов'язаних з атаками російської авіації та безпілотників на об'єкти критично важливої інфраструктури. У Запорізькій області в 4-му кварталі на 28 % збільшилася кількість випадків з використанням російської авіації та безпілотників порівняно з 3-м кварталом, в результаті яких були пошкоджені переважно об'єкти промисловості, енергетики, теплопостачання та водопостачання (ACLED станом на 15.01.2025 р.; Суспільне 17.11.2024 р.; РБК-Україна 16.11.2024 р.; LB 23.11.2024 р.). Майже дві третини цих обстрілів відбулися в Оріхівській (134), Гуляйпільській (97), Малинівській (96) та Степногірській (93) громадах (ACLED станом на 15.01.2025 р.).

3 листопада російські піхотні підрозділи здійснюють штурмові дії та розвідку боєм, намагаючись виявити слабкі місця в українській лінії оборони та прокласти шлях для просування в напрямку Запоріжжя в Запорізькому районі, який наразі знаходиться за 30 км від лінії фронту (LB 25.11.2024 р.; ZN.UA 23.10.2024 р.). Зокрема, з жовтня російська армія зосередила свої наземні наступальні зусилля на захопленні міста Оріхів та контролі над логістичними шляхами із Запоріжжя на схід України (Суспільне 05.12.2024 р.). Понад дві третини збройних зіткнень відбулися в населених пунктах Малотокмачанської, Малинівської, Оріхівської та Токмацької громад та навколо них (ACLED станом на 15.01.2025 р.).

Тим не менш, до кінця грудня 2024 року російські сухопутні війська не просунулися вперед, ймовірно, тому, що вони були зосереджені на просуванні в Донецькій області (FBC 08.01.2025 р.; TCH 10.01.2025 р.).

Рис. 5. Основні пошкодження за типами інфраструктури в Запорізькій області, 4-й кв. порівняно з 3-м кв. 2024 р.

Джерело: дані ACAPS станом на 15.01.2024 р.

Проблеми з розміщенням: одна з опитаних НУО зазначила, що через погіршення ситуації з безпекою третина гуртожитків, які слугують пунктами тимчасового розміщення для приблизно 4 000 переміщених осіб, потребують певного ремонту (наприклад, через пошкодження даху). Розміщення маломобільних груп населення та доступ до них залишаються складними через брак ресурсів та обладнання для їхньої підтримки (КІІ 23.01.2025 р.).

Обмеження доступу: постійні повітряні та ракетні бомбардування з боку російської армії призвели до того, що кілька громад стали частково або повністю недоступними для гуманітарних організацій. Зокрема, бомбардування значно обмежили доступ до Степногірської та Гуляйпільської громад і повністю заблокували Малатокмачанську та Малинівську громади. Також у цих громадах залишалося проблематичним постачання хімічних та гігієнічних засобів (КІІ 23.01.2025 р.).

Доступ до освіти: у Комишуваській та Новоолександрівській громадах діти не мали змоги відвідувати школи, які не були обладнані належними бомбосховищами.

Як альтернатива, їм доводилося їздити або навчатися онлайн, або відвідувати належним чином обладнані школи в сусідніх громадах (КІІ 23.01.2025 р.).

Доступ до медичних послуг: у деяких населених пунктах брак медикаментів і персоналу, а також пошкодження чи руйнування медичних закладів ускладнювали доступ до медичних послуг (КІІ 23.01.2025 р.).

ОСНОВНІ ПОДІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ДОСТУПОМ, НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Напади на гуманітарні організації та об'єкти

У жовтні-грудні кількість нападів на гуманітарних працівників, про які стало відомо громадськості, була дещо меншою (13), ніж у липні-вересні (19 випадків). Випадки переважно траплялися поблизу прифронтових або прикордонних районів у Донецькій, Харківській, Херсонській та Миколаївській областях (дані ACAPS станом на 15.01.2024 р.).

Донецька область: кількість публічно зафіксованих обстрілів, від яких постраждали гуманітарні організації, була дещо вищою у 4-му кварталі порівняно з 3-м кварталом (4 порівняно з 3). У жовтні-грудні було зафіксовано кілька випадків, коли російські збройні сили атакували гуманітарні об'єкти та гуманітарних працівників за допомогою безпілотників, що призвело до загибелі одного та поранення трьох співробітників гуманітарних організацій. Більшість випадків було зафіксовано в Покровському районі (Зміна 23.10.2024 р. та 04.11.2024 р.; Реальна газета 07.10.2024 р.; Суспільне 04.12.2024 р.).

Харківська область: кількість публічно зафіксованих обстрілів, від яких постраждали гуманітарні організації, у 4-му кварталі була значно меншою порівняно з 3-м кварталом (1 порівняно з 6). Загалом був один публічно зафіксований випадок використання російською армією безпілотника для атаки на гуманітарні об'єкти та персонал у Чугуївському районі, в результаті чого одна людина отримала поранення (Радіо Свобода 08.11.2024 р.). Одна з опитаних НУО згадала про кілька нападів на евакуаційні бригади у прифронтових громадах, що змусило гуманітарні організації забезпечити альтернативні безпечні маршрути, коли це було можливо (КІІ 24.01.2024 р.).

Херсонська область: кількість публічно зафіксованих обстрілів, від яких постраждали гуманітарні організації, була меншою у 4-му кварталі порівняно з 3-м кварталом (4 порівняно з 9). У жовтні-грудні повідомлялося про кілька випадків артилерійських обстрілів у Херсоні та Херсонському районі, в результаті яких один

співробітник гуманітарних організацій загинув і троє отримали поранення (Суспільне 05.12.2024 р. та 01.12.2024 р.; Еспресо 14.10.2024 р.; ZN.UA 20.11.2024 р.). 14 жовтня російський обстріл пошкодив вікна офісної будівлі Червоного Хреста України та три автомобілі організації (Еспресо 14.10.2024 р.).

Запорізька область: у 4-му кварталі в Оріхові стався один публічно зафіксований обстріл, від якого постраждала гуманітарна організація. Російський безпілотник атакував вантажівку благодійної організації в місті, зірвавши розподіл допомоги, але обійшлося без жертв (Суспільне 09.12.2024 р.).

Миколаївська область: 25 листопада російські війська атакували Солончаки в Куцурубській громаді за допомогою безпілотника під час роздачі допомоги, поранивши п'ятьох людей, серед яких були як гуманітарні працівники, так і місцеві жителі (Зміна 25.11.2024 р.).

Атаки на цивільну інфраструктуру

У 4-му кварталі російські війська зберігали високий рівень повітряних та артилерійських атак, що призводило до пошкодження цивільної інфраструктури, жертв серед цивільного населення та перебоїв у наданні комунальних послуг по всій країні.

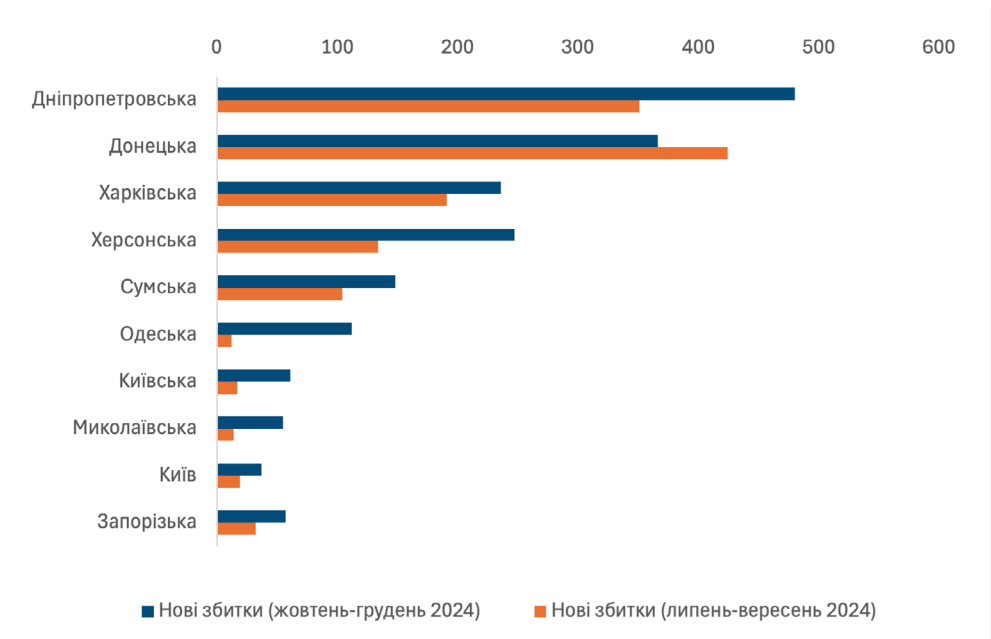
У листопаді-грудні російська армія провела кілька хвиль широкомасштабних атак, комбінуючи різні типи ракет і безпілотників для ураження об'єктів генерації та передачі електроенергії, зокрема теплових електростанцій і котелень, що забезпечують опалення будинків цивільного населення (ТКІ 13.12.2024 р.; УВКПЛ 26.12.2024 р.; Суспільне 17.11.2024 р.). Після цих нападів по всій країні було запроваджено низку аварійних відключень електроенергії. Ці відключення призвели до перебоїв у постачанні тепла та води, особливо у містах, що зазнали найбільших нападів, як-от Київ та Одеса, а також у Дніпропетровській, Донецькій та Київській областях (УВКПЛ 26.12.2024 р.; BBC 17.11.2024 р.; Слово і діло 17.11.2024 р.; Суспільне 22.11.2024 р. та 17.11.2024 р.). Постраждали майже всі області, але планових відключень електроенергії було менше, ніж очікувалося, і тривали вони з середини листопада до кінця грудня (DiXi Group 02.01.2025 р.).

Після масштабного нападу 25 грудня відключення електроенергії тривали чотири та більше годин і продовжувалися в багатьох частинах країни, зокрема в Києві (УВКПЛ 26.12.2024 р.). По всій країні також спостерігалися значні перебої з тепlopостачанням. Найбільше постраждали мешканці Харківської області, де близько 500 000 абонентів залишилися без тепла (УНН 25.12.2024 р.).

Дніпропетровська область, хоча й не знаходиться безпосередньо на лінії фронту, все ще зазнала найбільшої кількості нових пошкоджень цивільної інфраструктури: найбільше постраждали Нікопольський (327), Криворізький (104) та Дніпровський (33) райони. Донецька область також зазнала значної кількості нових пошкоджень цивільної інфраструктури — найбільше постраждали Краматорський (246), Покровський (80) та Бахмутський (16) райони (дані ACAPS станом на 15.01.2024 р.).

Водночас у Харківській, Київській, Миколаївській, Сумській областях та в м. Києві також відбулося значне збільшення нових пошкоджень цивільної інфраструктури порівняно з липнем-вереснем. В Одеській області кількість таких пошкоджень у 4-му кварталі зросла майже вдвісьтеро порівняно з 3-м кварталом, причому більшість випадків сталися в Одеському районі (дані ACAPS станом на 15.01.2024 р.).

Рис. 6. Зміна кількості нових повідомлень про пошкодження цивільної інфраструктури між липнем-вереснем і жовтнем-груднем 2024 року в найбільш постраждалих областях

Джерело: дані ACAPS станом на 15.01.2025 р.

Обмеження цивільного населення на окупованих Росією територіях

У жовтні-грудні російська влада продовжувала обмежувати доступ цивільного населення до основних послуг.

Призов: за даними української влади, у жовтні 2024 року на тимчасово окупованих територіях України російська влада розпочала перший широкомасштабний призов чоловіків (приблизно 1 000 осіб). Призов проводився на окупованих територіях, переважно на тих, що були окуповані з 2022 року (Громадське 19.11.2024 р.). За даними української влади, українці, які отримали російські паспорти, були зобов'язані зареєструватися для проходження військової служби. Невиконання цього обов'язку може призвести до різних каральних заходів, як-от арешт, позбавлення громадянства та заборона на виїзд з окупованої території (Суспільне 02.10.2024 р.).

Доступ до води: на окупованих Росією територіях продовжують надходити повідомлення про обмеження доступу до води, причому багато водних джерел, як-от водосховища, річки та ставки, особливо пересихають у Запорізькій і Херсонській областях та Автономній Республіці Крим внаслідок попередніх військових дій (Центр журналістських розслідувань 02.11.2024 р.). В окупованому Бердянську та прилеглих населених пунктах Запорізької області суттєво загострилася проблема водопостачання. Мешканці мали доступ лише до технічної води з місцевого водосховища, ресурси якого обмежені (Суспільне 02.10.2024 р.).

Обмеження зв'язку: у грудні Росія обмежила доступ до Viber та оголосила про плани припинити доступ до WhatsApp із січня 2025 року на окупованих Росією територіях України (Громадське 26.12.2024 р.; Суспільне 16.12.2024 р.). У грудні 2024 року повідомлялося про масові проблеми з доступом до інтернету на окупованих Росією територіях, зокрема в Бердянську Запорізької області (Суспільне 19.12.2024 р.).

Відключення електроенергії: пошкодження ліній електропередач спричинило відключення електроенергії, яке торкнулося приблизно 200 000 цивільних осіб на окупованих Росією територіях Запорізької та Херсонської областей (5 канал 27.11.2024 р.; Суспільне 30.11.2024 р.). У Бердянську ця ситуація призвела до перебоїв з водо- та теплопостачанням у деяких мікрорайонах (Бердянська міська територіальна громада 27.11.2024 р.).

Доступ до медичних послуг: за даними української влади, російська окупаційна влада вирішила скоротити кількість працівників служби екстреної медичної допомоги в окупованих Росією частинах Донецької області, що призвело до погіршення доступу до медичних послуг у 4-му кварталі (24 канал 04.12.2024 р.). Зокрема, повідомлялося, що доступ до лабораторно-діагностичних послуг та закладів був ще більш обмеженим

у населених пунктах у межах 30 км від лінії фронту, зокрема на окупованих Росією територіях Херсонської та Запорізької областей (REACH 02.01.2025 р.). Ситуація ускладнюється вимогою отримати російське громадянство до 1 січня 2025 року для доступу до медичної допомоги та інших соціальних послуг (NV 12.12.2024 р.; REACH 02.01.2025 р.).

Повідомлялося про нестачу медичних фахівців і машин швидкої допомоги, особливо у великих містах, як-от Сіверськ-Донецьк і Луганськ (Трибуна 04.12.2024 р.). За даними української влади, у грудні 51 % посад у службах екстреної медичної допомоги та медицини катастроф були вакантними (Артем ЛИСОГОР Луганська ОВА Телеграм-канал 02.12.2024 р.). Нестача персоналу в польових госпіталях, зокрема вузькоспеціалізованих лікарів, призвела до збільшення черг і неможливості допомогти людям, які цього потребують (Укрінформ 28.11.2024 р.).

Призов і новий Закон про мобілізацію

Новий Закон про мобілізацію, прийнятий у травні 2024 року, продовжує впливати на гуманітарні операції та надання державних послуг цивільному населенню.

Двоє ключових інформаторів зазначили, що деякі чоловіки призовного віку та їхні сім'ї відмовилися евакуюватися через страх перед мобілізацією в Харківській області (КІІ 24.01.2025 р.; КІІ 12.11.2024 р.). Одна з опитаних НУО зазначила, що мобілізація чоловіків призовного віку вплинула на їхню діяльність, яка в основному включала розчищення завалів після російських ракетних та артилерійських обстрілів, а також ремонт житлових приміщень (КІІ 23.01.2025 р.). Дві НУО згадали кілька випадків мобілізації чоловіків призовного віку, які займалися евакуацією та іншими гуманітарними заходами (КІІ 28.01.2025 р. а; КІІ 27.01.2025 р.).

Мобілізація також вплинула на надання державних послуг цивільному населенню. У жовтні-грудні закон продовжив тенденцію мобілізації багатьох фахівців, зайнятих у критично важливих економічних сегментах (наприклад, логістика, охорона здоров'я, громадський транспорт, будівництво та комунальне господарство), що вплинуло на надання основних послуг, як-от водопостачання, громадський транспорт, каналізація та газопостачання (Forbes 21.11.2024 р.; Фокус 28.11.2024 р.; Інтерфакс 04.10.2024 р.).

МЕТОДОЛОГІЯ

Дані, використані в цьому звіті, були отримані від загальнодоступних і неопублікованих джерел, які були поширені в рамках реагування. Представлений опис ґрунтується на аналізі даних та перегляді вторинних даних. Оцінки обмеженості доступу були розраховані на основі збору даних про події, пов'язані з обмеженням доступу, на обласному та районному рівнях. Зібрані дані про події, пов'язані з доступом, доступні на інформаційній панелі та в наборі даних Українського хабу щодо подій, пов'язаних з гуманітарним доступом. ACAPS визначив 75 типів подій і згрупував їх у 35 підпоказників, дев'ять показників (I1–9) і три компоненти (P1–3). Показники отримують оцінку від 0 до 3, а компоненти — від 0 до 5. Підсумкова оцінка обмеженості доступу є середнім значенням оцінок за трьома компонентами.

Компонент 1: Доступ людей, які потребують допомоги, до гуманітарної допомоги

I1. Заперечення існування гуманітарних потреб або права на допомогу

I2. Обмеження та перешкоджання доступу до послуг і допомоги

Компонент 2: Доступ гуманітарних організацій до людей, які потребують допомоги

I3. Перешкоди для в'їзду в країну (бюрократичні та адміністративні)

I4. Обмеження пересування всередині країни (перешкоди для свободи пересування та/або адміністративні обмеження)

I5. Перешкоджання здійсненню гуманітарної діяльності

I6. Насильство щодо гуманітарного персоналу, об'єктів і майна

Компонент 3: Фізичні, екологічні та безпекові обмеження

I7. Відсутність безпеки або бойові дії, що впливають на гуманітарну допомогу

I8. Наявність наземних мін, саморобних вибухових пристроїв, вибухонебезпечних залишків війни та нерозірваних боєприпасів

I9. Фізичні обмеження в навколишньому середовищі (перешкоди, пов'язані з рельєфом, кліматом, відсутністю інфраструктури тощо)

Більше інформації про систему моніторингу гуманітарних подій та оцінки доступу ACAPS можна знайти в цій методологічній записці. Для оцінювання на рівні областей України розрахунки проводилися за безперервною числовою шкалою, а не за пороговими значеннями, що дозволяє використовувати десяткові знаки та отримувати більш деталізовані результати. Отримані оцінки були класифіковані за такими групами:

0–1 низькі обмеження доступу

1–2 помірні обмеження доступу

2–3 високі обмеження доступу

3–4 дуже високі обмеження доступу

4–5 екстремальні обмеження доступу.

Зміни в оцінці обмеженості доступу на районному рівні

При застосуванні моделі обласного рівня до районів до методології були внесені такі зміни:

- До уваги бралися лише події, зафіксовані на районному рівні, за винятком підпоказників S9.1, S9.3 та S9.4, оскільки інформація для них здебільшого надається на обласному рівні. Для цих підпоказників оцінки були отримані на основі підрахунку всіх даних по області.
- Порогові значення для підрахунку оцінок за підпоказниками S7.1, S7.2, S9.2 та показником I6 були переглянуті, щоб відобразити кількість подій на районному рівні.
- Показник I3 (перешкоди для в'їзду в країну) не враховувався при підрахунку оцінок, оскільки він не є релевантними для районного рівня.

Обмеження

Аналіз спирається на загальнодоступні дані, які навряд чи можуть бути вичерпними в умовах динамічної воєнної ситуації, яка склалась в Україні. Звітні дані можуть надходити із запізненням, а це означає, що деякі опубліковані дані можуть бути неактуальними на момент проведення аналізу. У цьому аналізі дані були отримані шляхом перегляду, щоб переконатися, що обрані підпоказники для певної області залишаються релевантними. Мінлива ситуація та обсяг зібраних даних означають, що деякі неточності, ймовірно, залишаться.

Бракує детальної інформації про гуманітарну допомогу та обмеження доступу, з якими стикаються гуманітарні організації на окупованих Росією територіях, включно з Кримом і Севастополем.

Оскільки інтенсивність конфлікту в окупованих Росією районах є нижчою, оцінки доступу на районному рівні для таких територій можуть бути нижчими за очікувані. Для цих районів оцінки P1 та P2 можуть бути точнішим відображенням фактичної обмеженості доступу.